

AGE DIRECTIVITY ELECTORAL AND COMPREHENSIVE PLANNING
OF PEDAGOGICAL OPERATINGS TO THE IMPROVEMENT OF PHYSI-
CAL PREPARATION OF CHILDREN OF SCHOOL AGE

Sergey SEMBRAT, Viktor POGREBNIY

*From Higher Educational Establishment "Pereyaslav-Khmelnytsky Hrygoriy Skovoroda State
Pedagogical university"*

Abstract. The improvement of physical preparation of children of school age can be effective insofar as this process is considered as a system with many associate components – facilities, methods and forms of pedagogical action, the primary purpose of which education of physical capabilities is.

Key words: physical preparation, capabilities, planning.

МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОГО
СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Надія КАРАЧЕВСЬКА

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. Перехід малюка з дошкільного закладу на навчання в школі супроводжується, передусім, зміною його оточення – однокласники, вчителька, нова класна кімната, вже без улюблених іграшок, розмальовок та інших необхідних дитині в повсякденні засобів звичної діяльності (в дошкільному віці – це ігрова діяльність). Отож, завданням учителя фізичної культури в початковій школі є забезпечення дитини таким обсягом рухливих ігор і рухової активності, які необхідні їй для повноцінного навчання в школі.

Суттєво впливає на результативність навчання дітей молодшого шкільного віку правильна організація навчально-ігрового середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Середовище, як умова для розвитку дитини, як найважливіший фактор розвитку особистості розглядається в західноєвропейській (К. А. Гельвецій, Я. А. Коменський, Р. Оуен, Ж.-Ж. Руссо, М. Монтессорі), російській (П. Ф. Каптерев, Л. М. Толстой та ін.) та в українській педагогіці (С. Русова, С. Лазінський, В. В. Зеньковський, І. О. Сікорський та ін.) [8; 9]. Учені в суспільні діячі розглядали залежність виховання і можливостей прояву особистості від середовища. В роботах Ю. А. Аркіна, Л. С. Виготського, Г. С. Костюка розглядалися важливі й актуальні для започаткованого дослідження проблеми організації середовища, створення оточення задля максимального впливу на всебічний розвиток особистості.

Суттєві аспекти педагогізації середовища, його функцій, структури, специфіку діяльності та спілкування дітей в середовищі розробляють і сучасні дослідники (російські Ю.С. Мануйлов, Л.І. Новіков, В.Г. Бочарова, Ю.С. Бродський, В.Д. Семенов, С.Л. Новосьолова та українські вчені Л. Лохвицька, О.В. Проскура, Л.О. Шибицька, Г. Раратюк та ін.).

Результати аналізу наукової та навчально-методичної літератури засвідчили, що проблеми організації навчально-ігрового середовища значною мірою розглядаються щодо дітей дошкільного віку, однак щодо навчання молодших школярів навчально-ігрове середовище вивчено недостатньо, а в якості засобу виховання емоційно-вольових якостей його не порушено в дослідженнях.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати педагогічні умови раціонального моделювання навчально-ігрового середовища задля виховання емоційно-вольових якостей на уроках фізичної культури в початковій школі. Мету започаткованого дослідження відображають теоретичні положення, що закладено в модель навчально-ігрового середовища:

- зовнішній фактор розвитку особистості, виховання її емоційно-вольових якостей;
- необхідною є його спеціальна організація з урахуванням вікових особливостей, суб'єктивного досвіду, особистого відношення дитини до оточення, що проявляється в її діяльності у середовищі, отож воно повинно відповідати віковим особливостям та індивідуальним інтересам і потребам дітей;
- стійка змінюваність, розвиток з одночасною змінюваністю інтересів та потреб дітей;
- для виховання емоційно-вольових якостей молодших школярів середовище повинно бути навчальним за метою і змістом (включає молодших школярів у нову діяльність – навчальну), ігровим за формою (задовольняє потреби молодшого школяра в грі). Таку спрямованість оточення визначаємо як навчально-ігрове середовище.

Організація досліджень. Запропонована модель є відкритою, оскільки припускає можливість удосконалення. На її основі, задля виховання емоційно-вольових якостей молодших школярів, будували дослідно-експериментальну роботу в загальноосвітній школі-ліцеї Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника № 23 м. Івано-Франківська, Калуській ЗОШ №1, Палагицькій ЗОШ (Тлумацький р-н Івано-Франківської області). В експериментальній роботі задля апробації моделі навчально-ігрового середовища розв'язували низку завдань:

- розробити технологічні карти серії уроків з фізичної культури для умов навчально-ігрового середовища;
- відібрати ігровий матеріал і розробити ігри для уроків, а також моделювати розвивальні відносини задля забезпечення прояву і розвитку емоційно-вольових якостей молодших школярів в навчально-ігровому середовищі;
- здійснювати моніторинг виховання емоційно-вольових якостей молодших школярів з метою визначення ефективності навчально-ігрового середовища в числі факторів розвитку емоційно-вольових якостей, а також корекції та прогнозування цього процесу.

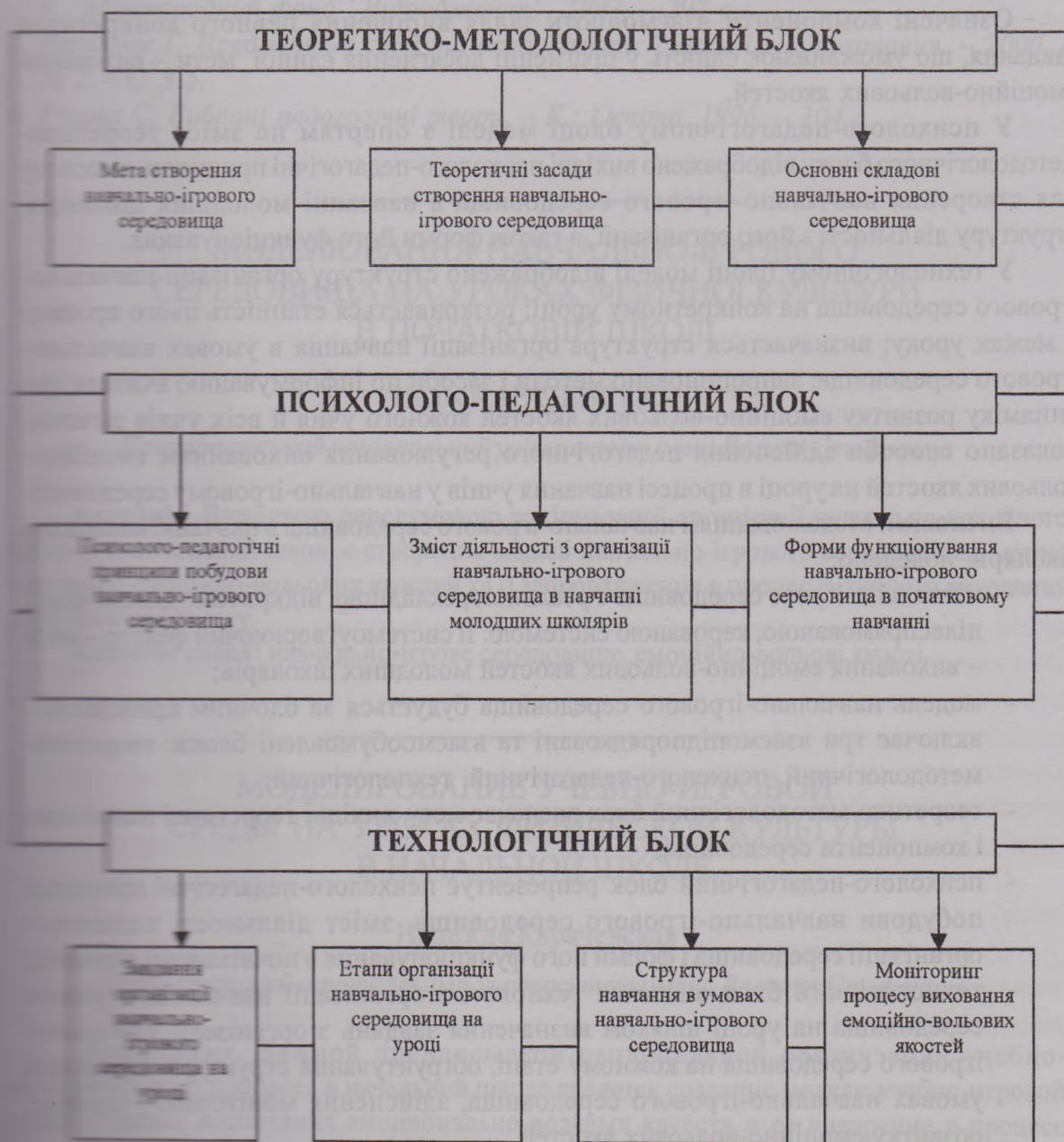
У започаткованому дослідженні вважаємо за доцільне виокремити власну модель навчально-ігрового середовища, сформовану на основі усталених уявлень про проблему дослідження та власних наукових розробок. Навчально-ігрове середовище розглядаємо як ігрове за змістом та навчальне за метою.

Обговорення. Модель навчально-ігрового середовища будуємо за блочним принципом, що включає теоретико-методологічний, психолого-педагогічний і технологічний блоки. Блоки моделі взаємопідпорядковані і перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності (схема 1).

Теоретико-методологічний блок розробленої моделі навчально-ігрового середовища визначає мету її створення в початковому навчанні, розкриває вихідні теоретичні положення, основу об'єкта, який моделюється, а також демонструє основні компоненти навчально-ігрового середовища. Теоретико-методологічний блок розглядаємо за основу для побудови інших блоків моделі.

Схема 1.

Модель навчально-ігрового середовища в навчанні молодших школярів

Вибір уявлення цілепокладання навчально-ігрового середовища виходили з його сутності як виду розвивального середовища, тобто оточення сприяння

різносторонньому розвитку особистості, вихованню її емоційно-вольових якостей. Відповідно, переслідували загальну мету навчально-ігрового середовища – виховання емоційно-вольових якостей кожного учня в навчанні взаємодією з його реальними компонентами. Це дозволяє створювати умови усвідомленого й інтенсивнішого навчання, забезпечуючи психологічний комфорт для кожного учня. Відповідно мета виступала системоутворюючим фактором і у створеній моделі, а всі її компоненти орієнтували на виховання емоційно-вольових якостей молодших школярів.

Задля визначення компонентів навчально-ігрового середовища спиралась на діяльнісний підхід і врахування вікових особливостей дітей. Відтак, модель навчально-ігрового середовища покомпонентно складається з ігрового матеріалу; розвивальних відносин у системі “педагог-учень”, “учень-учень” та ін.; емоційно-вольових якостей дитини.

Означені компоненти взаємодіють задля вирішення певного конкретного завдання, що уможливорює єдність у прагненні досягнення єдиної мети – виховання емоційно-вольових якостей.

У психолого-педагогічному блоці моделі з опертям на зміст теоретико-методологічного блоку відображено вихідні психолого-педагогічні принципи, як основу для створення навчально-ігрового середовища в навчанні молодших школярів, структуру діяльності з його організації, а також форми його функціонування.

У технологічному блоці моделі відображено структуру організації навчально-ігрового середовища на конкретному уроці: розкривається етапність цього процесу в межах уроку; визначається структура організації навчання в умовах навчально-ігрового середовища; запропоновано методи і засоби по інформуванні вчителя про динаміку розвитку емоційно-вольових якостей кожного учня й всіх учнів загалом, показано способи здійснення педагогічного регулювання вихованням емоційно-вольових якостей на уроці в процесі навчання учнів у навчально-ігровому середовищі.

Висновки. Моделюванням навчально-ігрового середовища в навчанні молодших школярів доведено:

- навчально-ігрове середовище є реальною, складною, відкритою, динамічною, цілеспрямованою, керованою системою. Її системоутворюючий фактор – мета – виховання емоційно-вольових якостей молодших школярів;
- модель навчально-ігрового середовища будується за блочним принципом і включає три взаємопідпорядковані та взаємообумовлені блоки: теоретико-методологічний, психолого-педагогічний, технологічний;
- теоретико-методологічний блок визначає мету, вихідні теоретичні положення і компоненти середовища;
- психолого-педагогічний блок репрезентує психолого-педагогічні принципи побудови навчально-ігрового середовища, зміст діяльності педагога з організації середовища і форми його функціонування в початковому навчанні;
- технологічний блок визначає технологію організації навчально-ігрового середовища на уроці шляхом визначення завдань з організації навчально-ігрового середовища на кожному етапі, обґрунтування структури навчання в умовах навчально-ігрового середовища, здійснення моніторингу процесу розвитку емоційно-вольових якостей.

Одержані висновки за результатами педагогічного моделювання навчально-ігрового середовища стали підґрунтям для запропонованої технології організації навчання молодших школярів у навчально-ігровому середовищі.

Література

1. Бродский Ю. С. Педагогизация среды как социально-педагогический результат интеграции воспитательных взаимодействий (организационно-технологический аспект): Автореф. дис...канд. пед. наук. – Екатеринбург, 1993.
2. Зеньковский В. В. Психология детства. – М., 1996. – 344 с.
3. Лазінський С. Устаткування дошкільної установи. – Х., 1933. – 51 с.
4. Лохвицька Л. Формування пізнавальних інтересів дітей старшого дошкільного віку в навчально-ігровому середовищі: Автореф. дис...канд. пед. наук. – К., 2001.
5. Новикова Л. И. Школа и среда. – М.: Знание, 1985 / Новое в жизни, науке, технике: Сер. Педагогика и психология. - № 8. – С. 3-4.
6. Особистісно-орієнтоване навчання дітей 6-7 років. Програма “Перші кроки”. – К.: Міжнародний фонд “Відродження”, 1997. – 297 с.
7. Раратюк Г. Предметний світ та особистість // Дошкільне виховання. – 2000. - № 2. – С. 3-5.
8. Русова С. Вибрані педагогічні твори. – К.: Освіта, 1996. – 304 с.

МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Надія КАРАЧЕВСЬКА

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Анотація. Важливою передумовою раціональної організації навчально-виховного процесу в початковій школі є створення моделі навчально-ігрового середовища з метою виховання емоційно-вольових якостей та її запровадження в процес фізичного виховання дітей означеного віку.

Ключові слова: навчально-ігрове середовище, емоційно-вольові якості.

МОДЕЛИРОВАНИЕ УЧЕБНО-ИГРОВОЙ СРЕДЫ НА УРОКАХ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

Надежда Карачевская

Прикарпатский национальный университет имени Василя Стефаника

Аннотация. Важной предпосылкой рациональной организации учебно-воспитательного процесса в начальной школе является создание модели учебно-игровой среды с целью воспитания эмоционально-волевых качеств и ее внедрение в процесс физического воспитания детей исследуемого возраста.

Ключевые слова: учебно-игровая среда, эмоционально-волевые качества.